

LEXIKOLOGIE

VYMEZENÍ DISCIPLÍNY

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

https://www.youtube.com/watch?v=8UG0-caYLfc&ab_channel=TransmissionFilms

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

genus proximum et differentiae specificae

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

genus proximum et differentiae specificae (trazuje se z nějakého důvodu latinsky, ovšem Aristoteles mluvil a psal pochopitelně řecky)

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

genus proximum et differentiae specificae (trazuje se z nějakého důvodu latinsky, ovšem Aristoteles mluvil a psal pochopitelně řecky)

tedy řecky: γενος και διαφοραι

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

genus proximum et differentiae specificae (trazuje se z nějakého důvodu latinsky, ovšem Aristoteles mluvil a psal pochopitelně řecky)

tedy řecky: γένος και διαφοραι / genos kai diaforai

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

genus proximum et differentiae specificae (trazuje se z nějakého důvodu latinsky, ovšem Aristoteles mluvil a psal pochopitelně řecky)

tedy řecky: γένος και διαφοραι / genos kai diaforai

resp. česky: rod a rozdíly

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

genus proximum et differentiae specificae (trazuje se z nějakého důvodu latinsky, ovšem Aristoteles mluvil a psal pochopitelně řecky)

tedy řecky: γένος και διαφοραι / genos kai diaforai

resp. česky: rod a rozdíly

lexikologickou terminologií: hyperonymum a hyponyma

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

Kupř. s využitím aristotelské definice:

genus proximum et differentiae specificae (trazuje se z nějakého důvodu latinsky, ovšem Aristoteles mluvil a psal pochopitelně řecky)

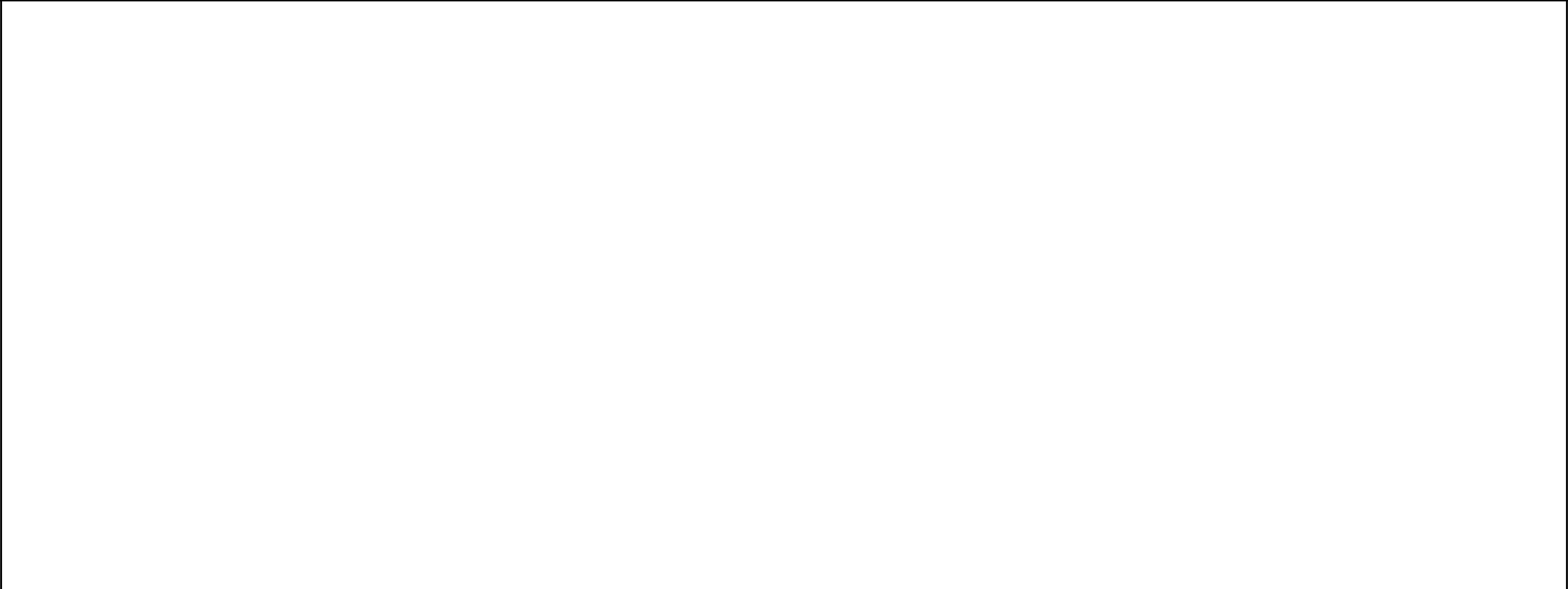
tedy řecky: γένος και διαφοραι / genos kai diaforai

resp. česky: rod a rozdíly

lexikologickou terminologií: hyperonymum a hyponyma

srv. také níže sémata generická a specifická

GENUS PROXIMUM

GENUS PROXIMUM

Co je to jazyk?

GENUS PROXIMUM

Co je to jazyk?

A jaká disciplína zkoumá jazyk?

GENUS PROXIMUM

Co je to jazyk? **System znaků.**

A jaká disciplína zkoumá jazyk?

GENUS PROXIMUM

Co je to jazyk? **System znaků.**

A jaká disciplína zkoumá jazyk? **Lingvistika.**

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí:

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*)

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*); toť v současnosti stále mainstream

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*); toť v současnosti stále mainstream

Ch. S. Peirce [pə:rs] – **referenční** (a později také **inferenční** – Lakoff, **pragmatika**)

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*); toť v současnosti stále mainstream

Ch. S. Peirce [pə:rs] – **referenční** (a později také **inferenční** – Lakoff, **pragmatika**)

vs.

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*); toť v současnosti stále mainstream

Ch. S. Peirce [pə:rs] – **referenční** (a později také **inferenční** – Lakoff, **pragmatika**)

vs.

ve frankofonním prostředí: **sémiologie**

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*); toť v současnosti stále mainstream

Ch. S. Peirce [pə:rs] – **referenční** (a později také **inferenční** – Lakoff, **pragmatika**)

vs.

ve frankofonním prostředí: **sémiologie** (fr. sémiologie [sémijoloží])

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*); toť v současnosti stále mainstream

Ch. S. Peirce [pə:rs] – **referenční** (a později také **inferenční** – Lakoff, **pragmatika**)

vs.

ve frankofonním prostředí: **sémiologie** (fr. sémiologie [sémijoloží])

Ferdinand de Saussure, dále jen FdS; **diferenční** přístup

ZNAK A VĚDA O ZNACÍCH

σημεῖον (sémeion) = znak

Věda o znacích obecně:

(americká vs. evropská tradice)

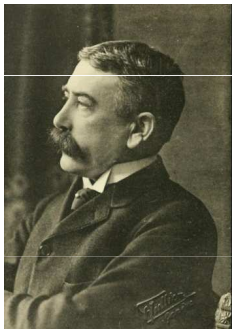
v anglosaském prostředí: **sémiotika** (*semiotics*); toť v současnosti stále mainstream

Ch. S. Peirce [pə:rs] – **referenční** (a později také **inferenční** – Lakoff, **pragmatika**)

vs.

ve frankofonním prostředí: **sémiologie** (fr. sémiologie [sémijoloží])

Ferdinand de Saussure, dále jen FdS; **diferenční** přístup

JAZYK

JAZYK

(1) systém znaků

JAZYK

(1) systém znaků

(1a)

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí:

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu**

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu a gramatiky**

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu a gramatiky**

Lexikon je

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu a gramatiky**

Lexikon je třída jednotek **pojmenovávacích**,

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu a gramatiky**

Lexikon je třída jednotek **pojmenovávacích**,

gramatika je

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu a gramatiky**

Lexikon je třída jednotek **pojmenovávacích**,

gramatika je třída prostředků **usouvztažňovacích**.

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu a gramatiky**

Lexikon je třída jednotek **pojmenovávacích**,

gramatika je třída prostředků **usouvztažňovacích**.

Jazyk je (2)

JAZYK

(1) systém znaků

(1a) propojení dvou prostředí: **lexikonu a gramatiky**

Lexikon je třída jednotek **pojmenovávacích**,

gramatika je třída prostředků **usouvztažňovacích**.

Jazyk je (2) **společenská instituce**.

AD 1

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální**

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá**

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**
(**forma**/**obsah**)

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**
(**forma/obsah**, **výraz/význam**).

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**
(**forma**/**obsah**, **výraz**/**význam**).

Znak lze dělit na menší jednotky

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**
(**forma/obsah**, **výraz/význam**).

Znak lze dělit na menší jednotky či spojovat do větších celků.

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**
(**forma**/**obsah**, **výraz**/**význam**).

Znak lze dělit na menší jednotky či spojovat do větších celků.

(Na dané větší celky lze také pohlížet jako na znaky.)

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**
(**forma/obsah**, **výraz/význam**).

Znak lze dělit na menší jednotky či spojovat do větších celků.

(Na dané větší celky lze také pohlížet jako na znaky.)

Tyto různé pohledy na znak lze převést do různých pohledů na jazyk

AD 1 SYSTÉM ZNAKŮ

Znak je **dvoutvářná jednotka**, bilaterální/**bifaciální** (jako **mince**).

Z jedné strany nějak **vypadá** a z druhé strany něco **znamená**
(**forma/obsah**, **výraz/význam**).

Znak lze dělit na menší jednotky či spojovat do větších celků.

(Na dané větší celky lze také pohlížet jako na znaky.)

Tyto různé pohledy na znak lze převést do různých pohledů na jazyk,
mj. do jazykových rovin.

ROVINY

ROVINY POPISU VĚTY			
6. (stojí mimo!) «psaná/písemná» ¹ (grafémická)			
5. «zvuková konkrétní» (fonetická) ²	foneticko-prozodická	[vlk – vlc + i]	
4. «zvuková abstraktní» (morfonologická)	fonématicko-prozodematická	/vlK/ + /i/	
3. tvoroslovná (morfématická)	tady už lineární řetězec	} větné členy	
↑ ³	tady ještě struktura ²		
2. skladebná ((morfo)syntaktická)	fenogramatická (FGR)		
↑			
1. významová (sémantická)	tektogramatická (TGR)		
	- zvláštnost: význ. r. je na počátku		

ROVINY

Je tam někde tzv. «lexikální rovina»?

ROVINY

ROVINY POPISU VĚTY			
6. (stojí mimo!) «psaná/písemná» ¹ (grafémická)			
5.	«zvuková konkrétní» (fonetická) ²	foneticko-prozodická	[vlk – vlc + i]
4.	«zvuková abstraktní» (morfonologická)	fonématicko-prozodematická	/vlK/ + /i/
3.	tvaroslovná (morfématická)	tady už lineární řetězec	} větné členy
↑ ³		tady ještě struktura ²	
2.	skladebná ((morfo)syntaktická)	fenogramatická (FGR)	
↑			
1.	významová (sémantická)	tektogramatická (TGR)	
	- zvláštnost: význ. r. je na počátku		

ROVINY

«lexikální rovina»

ROVINY

«lexikální rovina»

A kam zařadit lexikon?

ROVINY

«lexikální rovina»

A kam zařadit lexikon?

Sémantika

ROVINY

«lexikální rovina»

A kam zařadit lexikon?

Sémantika a morfematika

ROVINY

«lexikální rovina»

A kam zařadit lexikon?

Sémantika a morfematika

(sousloví a frazeologismy vnášejí do lexikologie

ROVINY

«lexikální rovina»

A kam zařadit lexikon?

Sémantika a morfematika

(sousloví a frazeologismy vnášejí do lexikologie i syntax).

ROVINY

«lexikální rovina»

A kam zařadit lexikon?

Sémantika a morfematika

(sousloví a frazeologismy vnášíme do lexikologie i syntax).

Slova nějak znějí či jsou napsaná (tedy i fon./fon., příp. grafém.).

ROVINY

Jazykové roviny

ROVINY

Jazykové roviny jsou různé nástroje

ROVINY

Jazykové roviny jsou různé nástroje, jak se na jazyk dívat.

ROVINY

Jazykové roviny jsou různé nástroje, jak se na jazyk dívat.

Tyto roviny jsou s to popsat větu

ROVINY

Jazykové roviny jsou různé nástroje, jak se na jazyk dívat.

Tyto roviny jsou s to popsat větu (tedy abstraktní jednotku jazyka).

ROVINY

Jazykové roviny jsou různé nástroje, jak se na jazyk dívat.

Tyto roviny jsou s to popsat větu (tedy abstraktní jednotku jazyka).

Jsou tedy s to popsat obě prostředí jazyka:

ROVINY

Jazykové roviny jsou různé nástroje, jak se na jazyk dívat.

Tyto roviny jsou s to popsat větu (tedy abstraktní jednotku jazyka).

Jsou tedy s to popsat obě prostředí jazyka: **gramatiku**

ROVINY

Jazykové roviny jsou různé nástroje, jak se na jazyk dívat.

Tyto roviny jsou s to popsat větu (tedy abstraktní jednotku jazyka).

Jsou tedy s to popsat obě prostředí jazyka: **gramatiku** a **lexikon**.

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka)

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**
na každou rovinu — odbornice/odborník

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

fonetik

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

fonetik — fonolog

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

fonetik — fonolog — morfématic

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

fonetik — fonolog — morfématick/morfo(no)log — syntaktik —

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik*

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik*

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?)*

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématick/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?) — lingvista*

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématick/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?) — lingvista — filolog*

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématick/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?) — lingvista — filolog*

slovetvorbař

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?) — lingvista — filolog*

slovetvorbař — derivolog

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?) — lingvista — filolog*

slovetvorbař — derivolog

lexikolog

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?) — lingvista — filolog*

slovetvorbař — derivolog

lexikolog vs. lexikograf

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

popis (byť jen části jazyka) — dosti **složitá záležitost**

na každou rovinu — odbornice/odborník

*fonetik — fonolog — morfématic/morfo(no)log — syntaktik —
(sémantik — sémiotik/sémiolog?) — lingvista — filolog*

slovetvorbař — derivolog

lexikolog vs. lexikograf

onomastik

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

= lexikologická práce

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

= lexikologická práce

(analýza jednotlivých pojmenování jednotlivých odborníků)

DERIVOLOG

entered form:

slovotvorbař

note:

No information about the
word.

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

lexikolog: Mirek Čejka, Josef Filipec

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

lexikolog: Mirek Čejka, Josef Filipec

lexikolog/lexikograf: **James Murray**, František Čermák

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

lexikolog: Mirek Čejka, Josef Filipec

lexikolog/lexikograf: **James Murray**, František Čermák

onomastik/dialektolog: Rudolf Šrámek

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

lexikolog: Mirek Čejka, Josef Filipec

lexikolog/lexikograf: **James Murray**, František Čermák

onomastik/dialektolog: Rudolf Šrámek

fonolog: Nikolaj Sergejevič Trubeckoj, Ondřej Šefčík, Aleš Bičan

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

lexikolog: Mirek Čejka, Josef Filipec

lexikolog/lexikograf: **James Murray**, František Čermák

onomastik/dialektolog: Rudolf Šrámek

fonolog: Nikolaj Sergejevič Trubeckoj, Ondřej Šefčík, Aleš Bičan

derivolog/onomaziolog: Miloš Dokulil

PARCELOVÁNÍ PÍSKOVIŠTĚ

lexikolog: Mirek Čejka, Josef Filipec

lexikolog/lexikograf: **James Murray**, František Čermák

onomastik/dialektolog: Rudolf Šrámek

fonolog: Nikolaj Sergejevič Trubeckoj, Ondřej Šefčík, Aleš Bičan

derivolog/onomaziolog: Miloš Dokulil

sémiolog, lingvista, celostní filolog: Tomáš Hoskovec

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

genus proximum:

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

genus proximum:

sémiotika/sémiologie → (celostní) filologie → lingvistika

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

genus proximum:

sémiotika/sémiologie → (celostní) filologie → lingvistika

differentiae specificae:

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

genus proximum:

sémiotika/sémiologie → (celostní) filologie → lingvistika

differentiae specificae:

fonetika, fonologie, morfologie, syntax, sémantika

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

genus proximum:

sémiotika/sémiologie → (celostní) filologie → lingvistika

differentiae specificaе:

fonetika, fonologie, morfologie, syntax, sémantika

«a ještě více specificaе»: poddisciplíny lexikologie:

JAK VYMEZIT LEXIKOLOGII?

genus proximum:

sémiotika/sémiologie → (celostní) filologie → lingvistika

differentiae specificaе:

fonetika, fonologie, morfologie, syntax, sémantika

«a ještě více specificaе»: poddisciplíny lexikologie:

etymologie, onomastika, lexikografie, (slovotvorba)

LEXIKOLOGIE

LEXIKOLOGIE

„Lingvistická disciplína

LEXIKOLOGIE

**„Lingvistická disciplína
zkoumající**

LEXIKOLOGIE

„Lingvistická disciplína

zkoumající

lexikální složku [subsystém] jazyka (lexikon).“

LEXIKOLOGIE

„Zabývá se delimitací“ (vyčleněním slova = odkud kam jedno slovo sahá), „klasifikací, **formou**, **významem** (v propojení s pojmenovací funkcí) i užíváním lexikálních jednotek. Studuje významové, formální ad. vztahy strukturující lexikon, stratifikaci slovní zásoby, její synchronní dynamiku i historický vývoj, lexikální univerzália a specifika“ (některá zájmena (*já, ty*) vs. inkluzivní a exkluzivní *my*), „v interdisciplinárním kontextu též vztah lexikonu k dějinám a kultuře jednotlivých jaz. společenství, úlohu slovníku v myšlenkovém a poznávacím procesu ad.“ (= antropologický rozměr), (příp. onomaziologický rozměr: ‘konce tkaniček’ = návlečky; ovšem kdo z nás zná to slovo aktivně? V běžném životě onen výraz opišeme a jdeme dál).